T. Daugirdo St. 1

In 2018, field evaluation and excavations were conducted at T. Daugirdo St. 1, Kaunas. During them, an area of 1050 m^2 was excavated (Fig.1). This particular site has been previously investigated between the years 1980 and 1994, and most of the areas excavated during that period were backfilled with brought in soil.

It was established during the 2018 investigation that archaeological layers in the depth between 1.5 m and 2.6 m were formed during the backfilling of areas investigated earlier. After the removal of these layers, previously identified archaeological features were uncovered and cleaned. These included basements numbered as 3 and 4 (dated between the 16th and 17th centuries) (Fig. 2), remains of a stone pavement and a tiled floor of the former building (dated to the first half of the 17th century), as well as fragments of a heat storage hypocaust (dated to 16th–17th centuries). The following dates were established during the 2018 investigations for the locations of basements in the former buildings: the second half of the 16th century (Fig. 4), the period between the late 16th and the late 17th century. Other discoveries included remains of the former building's earthen floor (dated to the 15th – early 16th century). Fragments of a horizon of cultural layers (measuring between 40 cm and 60 cm in thickness) were also investigated. They were dated between the 15th and the first half of the 16th century. The natural layer contained postholes and middens, which were dated to the period between the 15th and the beginning of the 17th century (Figs. 5, 6). Structure 16 is thought to be dating between the 1st millennium BC and the 2nd millennium AD. Thickness of the cultural layer varied between 2 m and 2.6 m across the site (Fig. 3) and reached up to 4.4 m in the locations of former buildings.

Emilijus Songaila, Vida Kliaugaitė

Santakos gatvė 11

2018–2019 m. žiemą UAB „IYT Kausta“ užsakymu atlikti detalieji archeologiniai tyrimai statomo Krepšinio muziejaus pastato P ir PR sienų pamatų vietoje Santakos g. 11 sklype. Tyrinėta vieta patenka į Kauno senamiesčio 4 kvartalą, ji išsidėsčiusi kairiajame Nemuno upės krante, nutolusi nuo jos apie 115 m Š kryptimi, per 750 m į V yra Nemuno ir Neries upių santaka.

Archeologiniai tyrimai statomo Krepšinio muziejaus pastato vietoje pradėti 2017 m., kai D. Balčiūnas ir A. Žalnierius ištyrė būsimo rūsio vietą (iš viso 297 m^2) (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 291–295). Taip pat sklypas nemažai tyrinėtas 1982 ir 1986 m., nes čia planuota statyti lopšelį-darželį, ištirtas bendras 742 m^2 plotas (*LIIR*, f. 1, b. 1067, 1067a, 1455, 1456, 1457). Ankstesnių tyrimų metu nustatyta, kad viršutinė kultūrinio sluoksnio dalis iki 1–1,2 m gylio datuojama XIX–XX a. ir yra archeologiškai nevertinga. Giliau fiksuotas XIV–XIX a. datuotas kultūrinis sluoksnis, tęsęsis iki 1,6–5 m gylio, su tipine miestų archeologine medžiaga, mūrinio ir medinio užstatymo liekanomis, gaisrų pėdsakais.

2019 m. Krepšinio muziejaus pastato pamatų P vietoje vykdyti detalieji archeologiniai tyrimai ir archeologiniai žvalgymai. Pradžioje tyrimų vietoje žvalgant archeologui mechanizuotai nukasti iki 1 m storio nevertingi viršutiniai sluoksniai 30 m ilgio, 4–11 m pločio ruože (iš viso apie 220 m^2), tada būsimų pamatų polių vietose ištirtos 3 perkasos (iš viso 74 m^2) (1 pav.). Mechanizuotų darbų metu fiksuoti XIX–XX a. supiltiniai sluoksniai, ištirtose perkasose – XV–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis.

Perkasos tirtos 2 m pločio plotais, pasiekus pavojingus gylius buvo terasuojamos, taip sie-

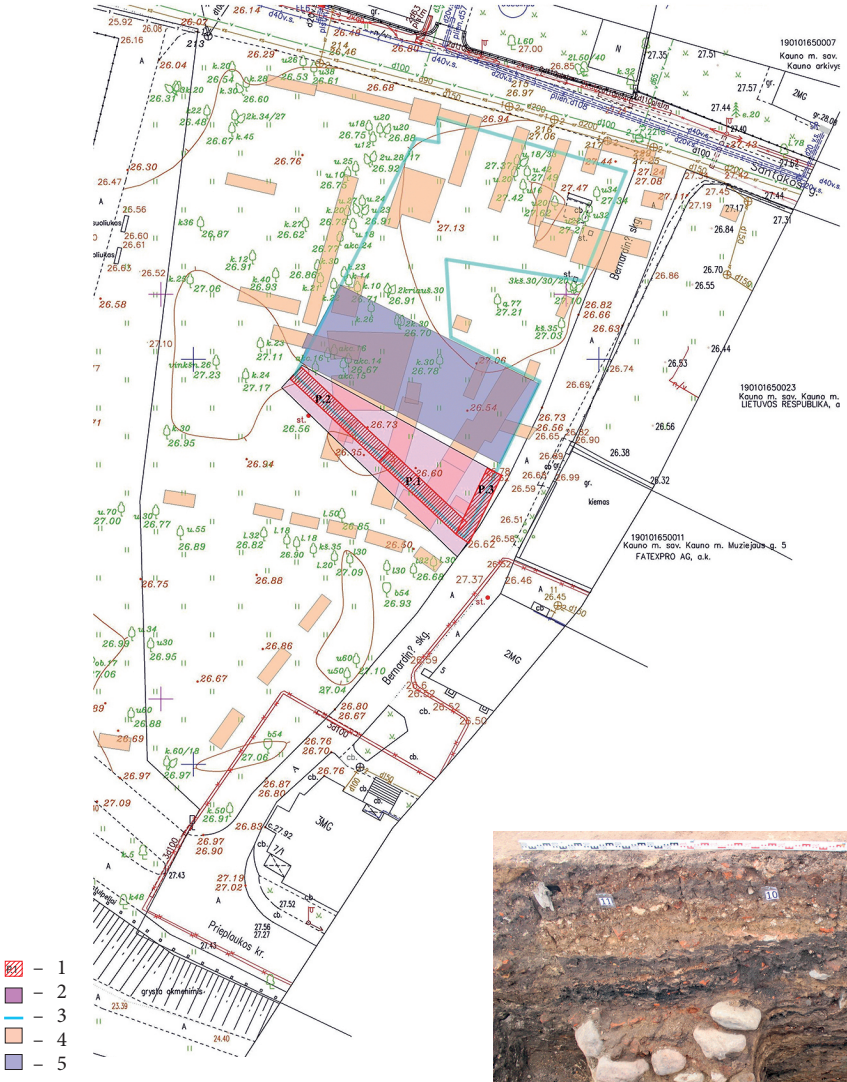

1 pav. Situacijos planas: 1 – 2019 m. ištirta perkasa; 2 – 2019 m. žvalgytas plotas iki 1 m gylio; 3 – statomo pastato vieta; 4 – apytikslės 1982 ir 1984 m. tyrinėjimų vietos; 5 – 2017 m. ištirtas plotas. V. Kliaugaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan: 1 – 2019 trench; 2 – area surveyed in 2019 to a depth of 1 m; 3 – the building construction site; 4 – approximate locations investigated in 1982 and 1984; 5 – area investigated in 2017.

2 pav. Kultūrinio sluoksnio pjūvis perkasos 1 ŠR sienelėje. V. Kliaugaitės nuotr.

Fig. 2. The cultural layer section in the NE wall of Trench 1.

kiant išvengti sienelių griūčių, polių vietoje įžemis pasiektas 1 m pločio ruože. Perkasa 3 (palei Bernardinų skersgatvį) dėl saugumo tirta iki 1,4 m gylio nuo esamo paviršiaus, polių vietose įžemis pasiektas 2x2 m dydžio šurfais. Perkasų dydžiai: 13x2 (1), 15x2 m (2), 9x2 m (3).

Perkasose 1 ir 2 beveik pusę viso ploto užėmė anksčiau (1982 ir 1986 m. archeologinių tyrimų metu) ištirti plotai (apie 26 m^2), dar nemaža dalis sluoksnio apardyta XX a. kasant įvairias duobes šiukšlėms ar klojant elektros kabelius. Nesuardytose perkasų dalyse aptiktas iki 5 m storio kultūrinis sluoksnis, kurio didžiąją dalį sudarė supiltiniai molio ir smulkių statybinių atliekų sluoksniai su negausiais XVI–XVII a. radiniais. Apatiniame kultūrinio sluoksnio horizonte aptikta XV a. būdingos buitinės keramikos, įžemyje fiksuotoje duobėje perkasoje 2 – puodyninių koklių. Ploniausias kultūrinis sluoksnis fiksuotas tirto ploto kraštuose (perkasos 1 PR dalyje ir perkasos 2 ŠV dalyje), įžemis čia pasiektas 2,7–3 m gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus, storiausias centrinėje tirto ploto dalyje, čia įžemis fiksuotas 4–5 m gylyje nuo buvusio žemės paviršiaus (2 pav.). Perkasoje 3 aptiktas iki 4,6 m storio kultūrinis sluoksnis, kurio nemažą dalį sudarė įvairūs supiltiniai smulkių statybinių atliekų, žvyro ir panašūs sluoksniai, fiksuoti 3 grindinių lygiai (1,4, 1,8 ir 2,2 m gylyje), XVII a. (?) krosnies liekanos, XV–XVI a. medinio užstatymo pėdsakai.

Perkasoje 1 ir 3 aptiktas akmenų ir plytų mūro pamatas, mūrytas 2 etapais. Jo bendras aukštis siekė 2,1 m. Pamatas stovi ant smėlio (įžemio?), jo apatinė dalis mūryta iš nedidelių lauko riedulių bei keraminių plytų, rištų kietu kalkių skiediniu, juo užtrinta ir pati siena. Viršutinę mūro dalį sudaro stambūs lauko riedu liai ir chaotiškai sumestos keraminės plytos ar jų nuolaužos, surištos trapiu skiediniu. Mūro apatinė dalis pagal archeologinius duomenis preliminariai gali būti datuojama XVI–XVII a.

2018–2019 m. tyrimai patvirtino ankstesnių tyrimų duomenis apie sklypo raidą. Surinkti radiniai perduoti KMM.

Santakos St. 11

In 2019, three trenches (a total of 74 m^2) were excavated at the site of the foundation of the Basketball Museum building on the plot at Santakos St. 11, Kaunas (Fig. 1). A cultural layer, which was up to 5 m thick and the majority of which consisted of fill layers of clay, gravel, and fine construction waste with sparse of 16th–17th-century finds, was discovered (Fig. 2). Pottery characteristic of the 15th century was encountered in the bottom cultural layer horizon; 'pot-shaped' stove tiles (*Topfkacheln*) were recorded in a pit in the sterile soil. Three paving levels, the remains of a stove, and traces of masonry and wooden structures were discovered.

Algirdas Žalnierius

Pastatas Kumelių gatvėje 15A

Rengdamas rekonstrukcijos projektą pastato savininkas užsakė žvalgomuosius archeologinius tyrimus, kurių metu buvo nustatytas pamatų įgilinimas prie pastato P, R, Š sienos.

Žvalgomųjų archeologinių tyrimų vieta yra Kauno senamiesčio ŠV dalyje, 42 kvartalo ŠR pusėje, prie Kumelių gatvės. Kvartalas suformuotas XV a., jį riboja Šv. Gertrūdos, Kumelių, Raguvos ir M. Valančiaus gatvės. Jame buvusios posesijos buvo orientuotos į M. Valančiaus ir Kumelių gatves. Dabartinis pastatas Kumelių g. 15A pastatytas XX a. I pusėje, R dalyje dalinai panaudojant XVI a. pastato rūsį (Sabakonienė B., Kauno senamiesčio 42 kv. istoriniai tyrimai, *KPRPI archyvas*, f. 5, b. 339).